זון אויפגאנג — 8.22.
זון אונטערגאנג — 4.54.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר — זייער קאלט

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 11. Winnipeg, Wed. Jan. 15, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

מיטוואך טו׳ טבת, תר״ץ.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
JAN 20 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

אידישע דעפּוטאציע וועט בעטן פּרעמיער קינג צו באַשטימען אַ אידישן סענאַטאָר

2,087 אידישע אימיגראַנטן אריינגעקומען אין זעקס חדשים

(ספּעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

מאָנטרעאל, קווע., יאנוו. 15 (איטא). — 2,087 אידישע אימיגראַנטן זיינען אנגעקומען קיין קאנאדע פאר די זעקס חדשים פון יוני, ביז נאָוועמבער, 1929. — לויט א באריכט פון קאנאדער אידישן אימיגראַנטן הילף פאראיין.

—(::)—

נייע ענגליש - אידישע אויסגאבע אין טאָראָנטאָ

טאָראָנטאָ, אָנט., יאנוו. 15 (איטא). — אונטער דער רעדאקציע פון היימאן ערל־שטיין דערשיינט היינט די ערשטע אמ״ס נאבע פון א נייער ענגליש־אידישער וואָכנשריפט "דחי דזשואיש סטאנדארד".

די נייע אויסגאבע איז א רעזולטאט פון דעם, וואָס די "קענערדיען דזשואיש רעוויו" האָט לעצטנס נערהוקט א סעריע ארטיקלען פון דער אידישער עפנטלאכער מיינונג, און עס איז דערפאר געשאפן געווארן דער באדן פאר אזא אויסגאבע מיט א נאציאָנאלער ריכטונג.

לינקע דעמאָנסטרירן פאר אראבער, ווען בילד פון ראיאָטן אין א״י ווערט געצייגט אין ווילנע

ווילנע, יאנוו. 15 (איטא). — בעת א פילם אויפירונג, וואו עס זיינען געצייגט געווארן בילדער פון די לעצטע ראיאָטן אין ארץ־ישראל, באגלייט מיט געזאנג פון א העברייאישן כאר, — האָבן די לינקע געמאכט א דעמאנסטראציע צו גונסטן פון די אראבער און האָבן געזוכט איבערשריען דעם כאר מיט זייערע איינענע לידער. דאס האָט געפירט צו אן ערנסטן געשלעג צווישן ביידע צדדים.

אונטערזוכונגען ווערן אָנגעפירט ביי היגע מעקלער פירמעס

די מאַנטערזוכונג האָט די טעג אָנגעפאנגען אן אונטערזוכונג פון די געשעפטן פון די "בראָקערערדזש" פירמעס פון סאָלאָוויי־מילס, לטד., פון סטאבי פּראָלאָנג מעטיוס, לטד., ביידע פירמעס האָבן דערקלערט זייער גרייטקייט צו העלפן דער רעגירונג אין דער אונטערזוכונג און כונג אר אלע אינפאָרמאציעס וואָס זי וועט פאראלאנגען.

די אונטערזוכונג האָט אויך ניט צו טאָן מיט אן אנדער פון אייניקע פּראָווינציעלע רעגירונגען׳ אויסצופאָרשן די מעטאָדן פון האנדל פּראָקטיצירט פון מיינינג בראָקערס. דאס האָט גאָרנישט צוטאָן מיט דעם פינאנציעלן מצב פון די דאָזיקע פירמעס, וועלכע איז אויסער וועלכער עס איז פראגע.

די אונטערזוכונג האָט טאָוויך ניט צו טאָן מיט וועלכע ס׳איז באזונדערע פירמעס, נאָר מיט דעם מיינינג מאַרקעט בכלל.

רויבער קריגן שווערע שטראָפן אין הינג נעריכט

דזשאָזעף איוואנאָוו, אָנגעקלאָגט אין קרימינאלן נעריכט אויף דער קלאגע פון גנבה און שיסעריי מיט דער אבזיכט צו רויבן, איז נעכטן פאראורטייילט געווארן צו זיבן יאָר אין דער מאַניטאָבא פענ־טענשערי, און זיין חבר מיטשעל קאָוליק, וועלכער האָט זיך מודה געווען אן עד פון גנ׳ננב׳עט סחורות פון די וואנאנען פון דער סי. פּי. אר. ארום מאָלסאָן און ווינניפעג נאָר ער האָט געלייקנט אז ער האָט זיך באטייליקט אין דער שיסעריי, איז פאראורטייילט געווארן צו א פיר יאָר ריקן טערמין.

ערות האָבן אָנגעוויזן אז איוואנאָף איז אריינגעקומען צו דזשאָרדזש מאַנטשולענ־קאָ, א סוסטער, אין 612 לאָגאן עוועניו, מיט דער אבזיכט צו באראובן אים. אָבער נאָכדעם ווי איוואנאָף האָט אויסגעשאָסן פון זיין רעוואָלווער האָט זיך אים זיין פּלאן ניט איינגעגעבן און ער איז אנטלאָפן מיט גאָרנישט.

פּוילישע אסימילאַטאָרן ווילן שוין אויך האָבן א רעפאָרם סינאגאָגע

וואַרשע, יאנוו. 15 (איטא). — די פּוילישע אסימילאַטאָרן פּלאַנעווען שוין אויף צו אָרגאַניזירן רעפאָרם קהלות. לויט׳ן מוסטער פון די דייטשע. פאר דעם צוועק שיקן זיי דעלעגאציעס קיין בערלין צו באראטן זיך מיט די דאָרטיקע פירער פון די רעפאָרם קהלות.

ביז איצט זיינען נאָך אין פּוילן ניט געווען קיין רעפאָרם סינאגאָגעס.

ווערט באטראכט ווי מעגלאכער קאנדידאט פארן סענאט

א. דשז. פרימאן, פון אטאוואַ, ווערט באטראכט ווי דער לאָנישטער קאנדידאט פאר א אידישן פאַרשטייער אין קאנאדער סענאט, ווען פרעמיער קינג זאָל באשליסן צו באשטימען אזא פאַרשטייער.

לינקע דעמאָנסטרירן פאר אראבער, ווען בילד פון ראיאָטן אין א״י ווערט געצייגט אין ווילנע

ווילנע, יאנוו. 15 (איטא). — בעת א פילם אויפירונג, וואו עס זיינען געצייגט געווארן בילדער פון די לעצטע ראיאָטן אין ארץ־ישראל, באגלייט מיט געזאנג פון א העברייאישן כאר, — האָבן די לינקע געמאכט א דעמאנסטראציע צו גונסטן פון די אראבער און האָבן געזוכט איבערשריען דעם כאר מיט זייערע איינענע לידער. דאס האָט געפירט צו אן ערנסטן געשלעג צווישן ביידע צדדים.

2,087 אידישע אימיגראַנטן אריינגעקומען אין זעקס חדשים

(ספּעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

מאָנטרעאל, קווע., יאנוו. 15 (איטא). 2,087 אידישע אימיגראַנטן זיינען אנגעקומען קיין קאנאדע פאר די זעקס חדשים פון יוני, ביז נאָוועמבער, 1929. — לויט א באריכט פון קאנאדער אידישן אימיגראַנטן הילף פאראיין.

—(::)—

נייע ענגליש - אידישע אויסגאבע אין טאָראָנטאָ

טאָראָנטאָ, אָנט., יאנוו. 15 (איטא). — אונטער דער רעדאקציע פון היימאן ערל־שטיין דערשיינט היינט די ערשטע אמ״ס נאבע פון א נייער ענגליש־אידישער וואָכנשריפט "דחי דזשואיש סטאנדארד".

די נייע אויסגאבע איז א רעזולטאט פון דעם, וואָס די "קענערדיען דזשואיש רעוויו" האָט לעצטנס נערהוקט א סעריע ארטיקלען פון דער אידישער עפנטלאכער מיינונג, און עס איז דערפאר געשאפן געווארן דער באדן פאר אזא אויסגאבע מיט א נאציאָנאלער ריכטונג.

אונטערזוכונגען ווערן אָנגעפירט ביי היגע מעקלער פירמעס

די מאַנטערזוכונג האָט די טעג אָנגעפאנגען אן אונטערזוכונג פון די געשעפטן פון די "בראָקערערדזש" פירמעס פון סאָלאָוויי־מילס, לטד., און סטאבי פּראָלאָנג מעטיוס, לטד., ביידע פירמעס האָבן דערקלערט זייער גרייטקייט צו העלפן דער רעגירונג אין דער אונטערזוכונג און כונג אר אלע אינפאָרמאציעס וואָס זי וועט פאראלאנגען.

די אונטערזוכונג האָט אויך ניט צו טאָן מיט אן אנדער פון אייניקע פּראָווינציעלע רעגירונגען׳ אויסצופאָרשן די מעטאָדן פון האנדל פּראָקטיצירט פון מיינינג בראָקערס. דאס האָט גאָרנישט צוטאָן מיט דעם פינאנציעלן מצב פון די דאָזיקע פירמעס, וועלכע איז אויסער וועלכער עס איז פראגע.

די אונטערזוכונג האָט טאָוויך ניט צו טאָן מיט וועלכע ס׳איז באזונדערע פירמעס, נאָר מיט דעם מיינינג מאַרקעט בכלל.

רויבער קריגן שווערע שטראָפן אין הינג נעריכט

דזשאָזעף איוואנאָוו, אָנגעקלאָגט אין קרימינאלן נעריכט אויף דער קלאגע פון גנבה און שיסעריי מיט דער אבזיכט צו רויבן, איז נעכטן פאראורטייילט געווארן צו זיבן יאָר אין דער מאַניטאָבא פענ־טענשערי, און זיין חבר מיטשעל קאָוליק, וועלכער האָט זיך מודה געווען אן עד פון גנ׳ננב׳עט סחורות פון די וואנאנען פון דער סי. פּי. אר. ארום מאָלסאָן און ווינניפעג נאָר ער האָט געלייקנט אז ער האָט זיך באטייליקט אין דער שיסעריי, איז פאראורטייילט געווארן צו א פיר יאָר ריקן טערמין.

ערות האָבן אָנגעוויזן אז איוואנאָף איז אריינגעקומען צו דזשאָרדזש מאַנטשולענ־קאָ, א סוסטער, אין 612 לאָגאן עוועניו, מיט דער אבזיכט צו באראובן אים. אָבער נאָכדעם ווי איוואנאָף האָט אויסגעשאָסן פון זיין רעוואָלווער האָט זיך אים זיין פּלאן ניט איינגעגעבן און ער איז אנטלאָפן מיט גאָרנישט.

מעיאָר נאשאשיבי פון ירושלים נעמט אָן איינלאדונג צו פאָרן מיט אראבי־שער דעלעגאציע קיין לאָנדאָן

"דבר" פאַרדאמט אים אין ביטערסטע ווערטער

ירושלים, יאנוו. 15 (איטא). — דער ברוך אין די רייען פון דער אראבישער פּר־רעשאפט, ווי עס ווערט באריכטעט, איז פאריכט געווארן, אז די רעזיגנירטע מיט־גלידער פון דער עקזעקוטיווע האָבן צוריק נעצויגן זייערע רעזיגנאציעס. מוזא קאזים און מעיאר נאשאשיבי פון ירושלים זיינען אראבישער דעלעגאציע קיין לאָנדאָן.

דער "פאלעשטין" שלאָגט פאָר א פולע זיצונג פון דער אראבישער עקזעקוטיווע און נייע וואָלן. דער "עלקאדאס" שלאָגט פאָר א דאַרזאָמלונג פון אלע אראבישע פּר־רעשאפטן, ווי עס ווערט באריכטעט, אין פאריכט געווארן, אז די רעזיגנירטע מיט־גלידער פון דער עקזעקוטיווע האָבן אויספאָרשונג. די דערמאָנטע צוויי פירמעס דריקן איצט אויס זייער גרייט־קייט צו העלפן דער רעגירונג, ווייל זיי האָבן דורך דער אונטערזוכונג אראָפּגענומען פון זיך וועלכן ס׳איז חשד.

—(::)—

פּוילישע אסימילאַטאָרן ווילן שוין אויך האָבן א רעפאָרם סינאגאָגע

וואַרשע, יאנוו. 15 (איטא). — די פּוי־לישע אסימילאַטאָרן פּלאַנעווען שוין אויף צו אָרגאַניזירן רעפאָרם קהלות. לויט׳ן מוסטער פון די דייטשע. פאר דעם צוועק שיקן זיי דעלעגאציעס קיין בערלין צו באראטן זיך מיט די דאָרטיקע פירער פון די רעפאָרם קהלות.

ביז איצט זיינען נאָך אין פּוילן ניט געווען קיין רעפאָרם סינאגאָגעס.

מעיאָר נאשאשיבי פון ירושלים נעמט אָן איינלאדונג צו פאָרן מיט אראבי־שער דעלעגאציע קיין לאָנדאָן

"דבר" פאַרדאמט אים אין ביטערסטע ווערטער

ירושלים, יאנוו. 15 (איטא). — דער ברוך אין די רייען פון דער אראבישער פּר־רעשאפט, ווי עס ווערט באריכטעט, איז פאריכט געווארן, אז די רעזיגנירטע מיט־גלידער פון דער עקזעקוטיווע האָבן צוריק נעצויגן זייערע רעזיגנאציעס. מוזא קאזים און מעיאר נאשאשיבי פון ירושלים זיינען אראבישער דעלעגאציע קיין לאָנדאָן.

דער "פאלעשטין" שלאָגט פאָר א פולע זיצונג פון דער אראבישער עקזעקוטיווע און נייע וואָלן. דער "עלקאדאס" שלאָגט פאָר א דאַרזאָמלונג פון אלע אראבישע פּר־רעשאפטן, ווי עס ווערט באריכטעט, אין פאריכט געווארן, אז די רעזיגנירטע מיט־גלידער פון דער עקזעקוטיווע האָבן אויספאָרשונג. די דערמאָנטע צוויי פירמעס דריקן איצט אויס זייער גרייט־קייט צו העלפן דער רעגירונג, ווייל זיי האָבן דורך דער אונטערזוכונג אראָפּגענומען פון זיך וועלכן ס׳איז חשד.

—(::)—

פּוילישע אסימילאַטאָרן ווילן שוין אויך האָבן א רעפאָרם סינאגאָגע

וואַרשע, יאנוו. 15 (איטא). — די פּוי־לישע אסימילאַטאָרן פּלאַנעווען שוין אויף צו אָרגאַניזירן רעפאָרם קהלות. לויט׳ן מוסטער פון די דייטשע. פאר דעם צוועק שיקן זיי דעלעגאציעס קיין בערלין צו באראטן זיך מיט די דאָרטיקע פירער פון די רעפאָרם קהלות.

ביז איצט זיינען נאָך אין פּוילן ניט געווען קיין רעפאָרם סינאגאָגעס.

לערער רעדט היינט וועגן פּסיכאָ אנאליז

צוליב געוויסע ענדערונגען אין די פּלע־נער פון זיין וויטערדיקן טור, איז לייבוש גלעזער פאַרהאַלטן געווארן דאָ נאָך אויף איין לעקציע, ווי עס איז אנאָנסירט גע־ווארן לעצטן אונטג. ער וועט ריידן היינט, 8.30 אוונט, אין קליינעס זאָל פון פּרעָ־אינסטיטוט, איבער פּסיכאָ־אנאליז.

דער עולם איז געבעטן צו קומען אין צייט. נאָך דער לעקציע וועט אָפּגעהאַלטן ווערן א פאראזאמלונג פון קולטור געזעל־שאפט און פריינט, צו באטראכטן פּלענער פון טעטיקייט.

לערער אין קאלגארי

ל. לערער פאָרט פון דאנען **קיין קאל־גארי**, וואו ער וועט האַלטן די **פאָלגנדיקע** דריי לעקציעס:

פרייטאָג אונט., יאנוו. 17טן: "קולטור ריזם — א צוגאנג צו אידישע און אלגע־מיינע געזעלשאפטלאכע פּראָבלעמען".

זונטאָג ביינאַכט, יאָנוו. 19טן: "צוליב וואָס מען דאַרף אידישע שולן".

דינסטאָג אונט., יאנוו. 21טן: "וואָס קינדער פרעגן און וואָס מען דאַרף זיי ענטפערן".

קאָנפערענץ פון אימיגראַנטן הילף פאראיין אין מאָנטרעאל יאנ. 21-טן

א נאציאָנאלע קאָנפערענץ פון׳ם קאָ־נאדער אידישן אימיגראַנטן־הילף פאראיין איז פאַררופן געווארן אין מאָנטרעאל אויף דינסטאָג, יאנוואר 21טן. אויסער דעלע־גאטן פון פאַרשיידענע טיילן פון קאנאדע וועלן זיך אין דער קאָנפערענץ באטייליקן אויף פאַרשטייער פון "העיקעס" פון איי־ראָפּע און פון האיאס פון ניו־יאָרק. איינ־לאדונגען זיינען אויסגעשיקט געווארן צו אלע פאַרשטייער פון דער אָרגאַניזאציע אין קאנאדע.

די קאָנפערענץ וועט אָנצייכענען פּלע־נער פאר ווייטערדיקע טעטיקייטן, און וועט אפשר שיקן א דעלעגאציע צו דער רעגירונג צו בעטן א פאַרמילדערונג פון׳ם נעזעץ בנוגע געוויסע קאטעגאָריעס פון אי־מיגראַנטן, ווי, למשל, פאַרהייראטע ברי־דער און שוועסטער פון קאנאדער איינ־וואוינער.

דעפּוטאט א. א. היפּס און דער סעקרע־טאר פון׳ם־הינג פאראיין, מ. א. גרעי, זיינען דרינגענד געבעטן געווארן צו פאר־טרעטן די וועסט. מר. היפּס האָט צוגע־זאגט צו פאָרן, אָבער מר. גרעי האָט נאָר ניט אָנגענומען קיין באשלוס.

אידישע דעפּוטאציע וועט בעטן פּרעמיער קינג צו באַשטימען אַ אידישן סענאַטאָר

זאָגט פאָראויס אָנקומענדיקן קריזיס אין אמעריקע

מעקגרייד׳ס דערקלערט ביי פאָריערס קאָנווענשאָן אין מאָנטרעאל, אז הואוועס פּראָספּעריטעט קאָנפערענץ איז א דורכפאל

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

מאָנטרעאל, קווע., יאנוו. 15 (איטא). עדוואַרד מעקגרייד׳ס פון דער אמעריקאנער ארבעטער פעדעראציע, האָט דאָ אדרעד־סירט צו צווייטע סעסיע פון דער פאָריער־ערם קאָנווענשאָן, אין זיין לייגנערער רע־דע וועגן דער ארבעט לאגע, האָט ער פאר־אויסגעזאגט אז אנקומענדיקן קריזיס אין אמעריקע, צוליב דער דעפּרעסיע פון אמע־ריקאנער האנדל און דער פאלשער טאַק־טיק פון די קאַפּיטאליסטן.

די הואוועס "פּראָספּעריטעט קאנפע־רענץ" מיט די קאַפּיטאליסטן, האָט מעק־גריידי געזאגט, איז געווען א דורכפאל, ווייל 95 פּראָצענט פון די קאַפּיטאליסטן האָבן געבראָכן זייער אפּאַך מיט׳ן פּרע־זידענט און האָבן געשטיגן די שכירות פון די ארבעטער, א סך פון די וואָס האָבן זיך באטייליקט אין דעם פּרעזידענטס קאנפע־רענץ האָבן נאָר קיינמאָל ניט געהאט קיין יוניאָן באדינונגען אין זייערע אונטערנע־מונגען.

אָדלערמאן יוסף שובערט האָט באַ־גריסט די קאָנווענשאָן אינ׳ם נאָמען פון דער ארבעטער פּארטיי.

א סך טעלעגראמעס זיינען אָנגעקומען צו דער קאָנווענשאָן מיט דער פאָדרונג, אז קאוופמאן, דער געוועזענער פּרעזידענט פון דער פאַרעיס יוניאָן, זאָל צוריק אָנגע־שטעלט ווערן אין דער פירערשאפט. קאוופ־מאן וועט באצייכנט ווי דער איינציקער שטארקער מאן, וואָס קאָן ברייננען די פאריערס יוניאָן צוריק צו איר גלענצנדן צושטאנד.

דובינסקי האָט באגריסט אין נאָמען פון דער אינטערנעשאָנאל.

—(::)—

אינדיאנער באפעלקערונג פון קאנאדע

אטאוואַ, יאנוו. 14. — די אינדיאנער באפעלקערונג פון קאנאדע איז געוואַכסן אויף 3.108 פאר׳די לעצטע פינף יאָר׳ן לויט׳ן צענזוס דורכגעפירט פון׳ם אינדי־אנער דעפּארטמענט.

צום סוף פון יאָר 1929 האָט די אינדי־אנער באפעלקערונג געציילט 108,012 נפשות, אין פאַרגלייך מיט 104,894 נפשות מיט פינף יאָר צוריק. א פולע צענזוס פון דער אינדיאנער באפעלקערונג ווערט געגענומען אלע פינף יאָר.

—(::)—

איראק וועט זיך ווענדן נאָך לינע מיטגלידער־שאפט אין 1932

זשענעוואַ, יאנוו. 14. — איראק וועט זיך ווענדן ווי אן אומאפּהייניגיק פאָלק מיט אן אפּליקאציע פאר מיטגלידער־שאפט אין דער פעלקער־ליגע אין 1932. די אפּליקאציע וועט רעקאָמענדירט ווע־רען פון דער בריטישער רעגירונג, וועלכע איז פאר ניין יאָר צייט געווען די מאנ־דאטן מאכט פון איראק אויפ׳ן אויסטראַג פון דער פעלקער־ליגע.

מיטגלידער פון דעם פעלקער־ליגע ראט האָבן אויסגעדריקט זייערע גוטע וואונשן צו איראק, וואָס ווערט אן אומאפּהייניגיק פאָלק, און די האָפענונג, אז איר וואונש צו ווערן א מיטגליד אין דער ליגע וועט צופרידן געשטעלט ווערן ווען די צייט וועט קומען.

—(::)—

סטרייק פון באן ארבעטער אין בעלגיע

ברוסעל, בעלגיע, יאנוו. 15. — עטלא־כע טויזנט אייזנבאן ארבעטער וועלכע זיינען באשעפטיקט אין די פאַבריקן פון דער הויפּט אייזנבאן ליניע זיינען נעכטן אויס אין סטרייק ווען זייערע באלעבאָ־טים האָבן זיי ניט נאָכגעגעבן זייער פאָ־דערונג פאר א העכערונג אויף זייערע שכירות.

פּוסטע קאסע וועט צווינגען צו שליסן די שיקאגער שולן

שיקאגאָ, יאנוו. 15. — די שול קינדער פון דער צווייטער גרעסטער שטאָט אין די פאַראייניקטע שטאטן וועלן אפשר געפינען די טירן פון די פּאבליק סקולס פאַרשלאָסן פאר זיי אָרום דעם ערשטן פעווראל, ווייל שיקאגאָ האָט ניט גענוג געלט צו האַלטן אירע עלעמענטארע דער־ציאונג אינסטיטוציעס אָפן.

די דאָזיקע מעגלאכקייט צו פאַרמאכן די סקולס איז אין די היגע שול קרייזן עטלאכע מאָל באטאָנט געווארן צוליב דער שטאָטיקער שווערער פינאנציעלער לאגע וואָס האָט אממיסטן געווירקט אויף דער שול פאַרוואַלטונג. דער שטאָט מעיאר און זיינע ראטמענער זיינען אזוי פאַרנומען מיט דעם מונציפּאַלן בודזשעט אז זיי האָבן ניט קיין צייט א טראכט צו טאָן וועגן דער שווערער לאגע פון די סקולס.

ה. וואלאס דאדוועל, דער פאָרזיצער פון דער שיקאגער שול פאַרוואַלטונג, איז זייער פּעסעמיסטיש. ער האָט זיך באַ־קלאָגט אז דעם ערשטן פעווראל וועט די שול פאַרוואַלטונג דאַרפן אויסצאָלן צוויי מיליאָן און 555 טויזנט דאָלאר און אין דער קאסע געפינט זיך בלויז הונדערט טויזנט דאָלאר.

פאָנאטיקער אין קיעלץ ברענען ביכער פון אידישער ביבליאָטעק

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

וואַרשע, יאנוו. 15 (איטא). — אין דער שטאט קיעלץ האָבן זיך אנהייבנגער פון אגודת־ישראל איינגעבראָכן לעצטע נאכט אין דער ביבליאָטעק פון די לינקע פּועלי־ציון, האָבן ארויסגענומען 230 ביכער און האָבן זיי פאַרברענט אויף א שייטער־הויפן אין הויף פון שול.

די פּאָליציי האָט ארעסטירט צוויי פון די אנטייל־נעמער.

—(::)—

סטאָר אין טראנסקאָנא באַגנב׳עט

גנבים האָבן זיך אריינגעבראָכן נעכטן פאַרטאָג, אין דער פרוכט סטאָר פון מאר־גאָליס ברידער, אקספאָרד עוועניו און רידזשוועט סטריט, טראנסקאָנא, און זיי האָבן צעשמעטערט די פייער קאסע און זיי זיינען אוועק מיט פופציק דאָלאר.

די ניט געבעטענע "געסט" האָבן דורכ־געבראָכן די זייטיקע טיר און זיי האָבן אויף א "מייסטערהאפטן" אופן "אפּגע־טאָן די דעקס" צו דער פייער קאסע. די איינגנטימער פון דער סטאָר האָבן אנט־דעקט די גנבה ערשט ווען זיי זיינען גע־קומען אינדערפרי אין סטאָר, פון די גנבים איז דערווייל ניטאָ קיין שפּור.

נעמען פון פרימאן, קלייוועך און דזשייקאָבס דערמאָנט

אטאוואַ, אנט. יאנוו. 15. — דער "איוו־נינג סיטיזען" באריכטעט, אז א דעפּוטא־ציע פון פּראָמינענטע אידישע פאַרשטיי־ער פון קאנאדע וועט באזוכן פרעמיער קינג דעם פרייטאָג און וועט פאַרלאנגען פון אים צו באשטימען א אידישן פאַר־שטייער אין סענאט.

די דעפּוטאציע, ווי די צייטונג באריכ־טעט, איז א רעזולטאט פון א פאַרזאַמלונג פון אידישע פאַרשטייער אין מאָנטרעאל לעצטן זונטאָג, וואו עס איז באשלאָסן גע־ווארן צו ווענדן זיך צום פרעמיער מיט דער דאָזיקער בקשה. די דעפּוטאציע וועט אָנווייזן, אז צוליב דעם וואוקס פון דער אידישער באפעלקערונג אין קאנאדע איז די צייט רייף פאר אזא באשטימונג.

ביי דער פאַרזאַמלונג אין מאָנטרעאל, זאָגט די צייטונג, זיינען דערמאָנט גע־ווארן דריי נעמען פון אָפּסיקע קאנדידאטן פאר׳ן סענאט. דעם ערשטן ארט האָט פאַרנומען דער נאָמען פון א. דזש. פרימאן פון אטאוואַ. די אנדערע צוויי זיינען מ. קלייוועך, פון טאָראָנטאָ, און דעפּוטאט ס. וו. דזשייקאָבס, קיי. סי., פון מאָנטרעאל.

—(::)—

מזל טוב

א זון געבאָרן צו מר. און מרס. ז. מאַסלאָווסקי, 312 לאָרא סטריט. מוטער און קינד אין דזשענעראל האָספּיטאל. אין גוטן צושטאנד.

פעלקער-ליגע לייגט ווידער אָפּ לייזונג פון דער כותל-מערבי פּראָגע

זשענעוואַ, יאנוו, 15 (איטא). — נאָכ־דעם ווי דער באריכט אָפּגעבער פון דער מאנדאט־קאָמיסיע, פּראָקאָפּ, האָט נעכטן אָפּגעגעבן זיין באריכט צום פעלקער־ליגע ראט, האָט ער אנאָנסירט, אז די בריטישע רעגירונג האָט פאַרגעלייגט א נייעם פאַר־שלאג וועגן דער כותל־מערבי פּראָגע. דער פאַרשלאג איז, אז די פעלקער־ליגע זאָל פון זיך אויסטיילן א קאָמיסיע וואָס זאָל אונטערזוכן און געפינען א לייזונג צו דער פּראָגע.

פּראָקאָפּ האָט געדאנקט דער בריטישער רעגירונג, דערקלערנדיק, אז דער פאַרשלאג איז נאָך א באוויין פון גוטן ווילן און גרייטקייט צו לייזן די פּראָגע אויף דעם בעסטן אופן.

כדי צו געבן די מיטגלידער פונ׳ם ראט די געלעגענהייט צו שטודירן דעם נייעם מעמאָראנדום, האָט פּראָקאָפּ פאָרגעשלאָגן אז די דיסקוסיע איבער דעם נייעם ברי־טישן פאַרשלאג זאָל אָפּגעלייגט ווערן ביז א שפּעטערדיקן זיצונג.

ארטור הענדערסאָן, בריטישער אויסערן מיניסטער, האָט צוגעשטימט צו דעם דאָ־זיקן פאַרשלאג.

בנוגע דער עקסטרא־אָרדינאַרער זיצונג פון דער מאנדאטן קאָמיסיע, וואָס האָט געוואָלט פאָרקומען אין מאַרס; דיינקט פּראָקאָפּ אז עס וואָלט געווען ראטזאַם אָפּצולייגן די זיצונג אויף שפּעטער, ווייל די בריטישע רעגירונג איז ניט זיכער, אויב דער באריכט פון דער פּאָלעסטינער אויסערשוסנע קאָמיסיע וועט זיין פאַרטיק ביז דאַן.

אומרואיקע שטימונג פאַרשפּרייט זיך איבער דייטשלאנד צוליב גוואלדי־קער ארבעטסלאָזיקייט

בערלין, יאנוו. 15. — אין א אפּיצי־עלן באריכט וואָס איז דאָ נעכטן פאַר־עפנטלאכט געווארן אין די היגע צייטונ־גען ווערט געזאָגט אז אין דייטשלאנד גיפינען זיך ביי היינטיקן טאָג איין מי־ליאָן און 750 טויזנט ארבעטסלאָזע. דאָס איז מער מיט 70 טויזנט ווי לעצטן יאָר.

די קאָמוניסטן פון איין זייט און די נאציאָנאל־סאָציאליסטן פון דייטשע פאַ־שיסטן פון דער צווייטער זייט נוצן אויס די דאָזיקע סיטואציע פאַר א צוועק פון זייער פּראָפּאגאנדע, וואָס שאפט אן ערנס־טע שטימונג איבער׳ן לאנד.

אין פאַרלויף פון די לעצטע דריי וואָכן זיינען פאַרגעקומען א סך דעמאָנסטרא־ציעס איבער גאנץ דייטשלאנד קעגן דער איצטיקער רעגירונג און די מיינסטע פון זיי האָבן זיך פאַרענדיקט מיט בלוטיקע געשלעגן.

אין פראנקפורט אם מיין זיינען עטלא־כע דעמאָנסטראנטן דער׳הרג׳עט געווארן. אין קאנלזרוהע זיינען א צאָל פאַבריקן צעפּלינדערט געווארן פון די דעמאָ־סטראנטן; אין לייפּציק זיינען פאַרגעקו־מען געשלעגן אין די גאסן צווישן דעמאָנ־סטראנטן און דער פּאָליציי, פאַבריקן און פּובליק געביידעס זיינען שטארק געשע־דיקט געווארן; אין בערלין זיינען נעכטן ווידער פאַרגעקומען ראיאָטן, ניט געקוקט אויף דער שארפער אטאקע פון דער פאָ־ליציי.

עס איז די אלגעמיינע מיינונג אין דייטשלאנד אז די דאָזיקע דעמאָנסטראַ־ציעס און ראיאָטן זיינען פאַראורזאַכט אין גאציאָנאל־סאָציאליסטן און דערפאר נעמט די פּאָליציי מיטלען קעגן די דעמאָנ־סטראנטן.

אמריקע שטימונג פאַרשפּרייט זיך איבער דייטשלאנד צוליב גוואלדי־קער ארבעטסלאָזיקייט

אין פראנקפורט אם מיין זיינען עטלא־כע דעמאָנסטראנטן דער׳הרג׳עט געווארן. אין קאנלזרוהע זיינען א צאָל פאַבריקן צעפּלינדערט געווארן פון די דעמאָ־סטראנטן; אין לייפּציק זיינען פאַרגעקו־מען געשלעגן אין די גאסן צווישן דעמאָנ־סטראנטן און דער פּאָליציי, פאַבריקן און פּובליק געביידעס זיינען שטארק געשע־דיקט געווארן; אין בערלין זיינען נעכטן ווידער פאַרגעקומען ראיאָטן, ניט געקוקט אויף דער שארפער אטאקע פון דער פאָ־ליציי.

עס איז די אלגעמיינע מיינונג אין דייטשלאנד אז די דאָזיקע דעמאָנסטראַ־ציעס און ראיאָטן זיינען פאַראורזאַכט אין גאציאָנאל־סאָציאליסטן און דערפאר נעמט די פּאָליציי מיטלען קעגן די דעמאָנ־סטראנטן.

נייער טערקישער שול געזעץ וועט מאכן א סוף צו מיסיאָנערישע שולן

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, יאנוו. 14 (איטא). — א הויכער באאמטער פונ׳ם בילדונגס־מיניסטעריום האָט אינפאָרמירט דעם פּאָרשטייער פון איטא, אז דער נייער בילדונגס צוואנג־געזעץ פאר אלע קינ־דער פון טערקישע בירגער אין עלטער פון 7 ביז 12 יאָר, אין טערקישע שולן, באציט זיך אויך אויף אידישע שולן אין טערקיי, — דאָס הייסט, אז די קינדער וואָס וועלן באזוכן די אנערקענטע אידי־שע שול, וועלן ניט דאַרפן באזוכן די טערקישע.

דער נייער געזעץ איז קאָנטיק געצילט בלויז קעגן די מיסיאָנערישע שולן, וועל־כע באלאנגען ניט צו קיין מינדערהייט און וואו די אונטערריכט שפּראַך איז ניט טערקיש. זייער בילדונג ווערט באטראכט ווי אנטי־נאציאָנאל.

לעצטנס האָבן די אידישע שולן פאַר־לאָרן א סך קינדער, וואָס זיינען אוועק אין די מיסיאָנערישע שולן. דער נייער געזעץ וועט אזוי צווינגען די עלטערן ארויסצונעמען זייערע קינדער פון די מי־סיאָנערישע שולן, אין די אידישע שולן וועלן אזוי פון אים געווינען.

פּוסטע קאסע וועט צווינגען צו שליסן די שיקאגער שולן

שיקאגאָ, יאנוו. 15. — די שול קינדער פון דער צווייטער גרעסטער שטאָט אין די פאַראייניקטע שטאטן וועלן אפשר געפינען די טירן פון די פּאבליק סקולס פאַרשלאָסן פאר זיי אָרום דעם ערשטן פעווראל, ווייל שיקאגאָ האָט ניט גענוג געלט צו האַלטן אירע עלעמענטארע דער־ציאונג אינסטיטוציעס אָפן.

די דאָזיקע מעגלאכקייט צו פאַרמאכן די סקולס איז אין די היגע שול קרייזן עטלאכע מאָל באטאָנט געווארן צוליב דער שטאָטיקער שווערער פינאנציעלער לאגע וואָס האָט אממיסטן געווירקט אויף דער שול פאַרוואַלטונג. דער שטאָט מעיאר און זיינע ראטמענער זיינען אזוי פאַרנומען מיט דעם מונציפּאַלן בודזשעט אז זיי האָבן ניט קיין צייט א טראכט צו טאָן וועגן דער שווערער לאגע פון די סקולס.

ה. וואלאס דאדוועל, דער פאָרזיצער פון דער שיקאגער שול פאַרוואַלטונג, איז זייער פּעסעמיסטיש. ער האָט זיך באַ־קלאָגט אז דעם ערשטן פעווראל וועט די שול פאַרוואַלטונג דאַרפן אויסצאָלן צוויי מיליאָן און 555 טויזנט דאָלאר און אין דער קאסע געפינט זיך בלויז הונדערט טויזנט דאָלאר.

דער נייער געזעץ איז קאָנטיק געצילט